

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

נ.ו.

עין משפט
נר מצוה

ק"ב א מ"י פ"י מהל'
מלכים הל"ט:
ב מ"י ש"ס:

א) כ"י ובע"י אוחל אמר
ג) נ"י מוספות מגינה
יג) ד"ה אין מוסרין
א) נכנסת מן פסחים מט';
ד) צ"ק לת. ע"ז ג.
ה) לעיל מ.ו. א) ס"א אינו
ו) ז"ל ולבני נח. ח) לעיל
מ.ו. ט) ס"א נעשים.
י) ויע"ע מוס' יצמות ס"א.
ד"ה וז"ל.

תורה אור השלם

1. תורה צוה לנו משה מורה קהלת יעקב:
2. ושמרתם את חוקי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וד' ביום אני יוקרא ית ה'.
3. אך בשר בנפשו דמו לא האבלו:
4. רק חזק לבלתי אבל היום כי היום הוא הקפץ ולא תאכל הקפץ עם הקפץ: דברים יב כג

גליון הש"ס

נב' עובד כוכבים שעוסק בתורה. ע"י מגינה דף יג ע"א מוס' ד"ה אין:

הגהות הגר"א

[א] נב' רק חזק לבלתי אכל היום כי היום הוא הקפץ עם הקפץ: דברים יב כג

מוסף רש"י

זה אבר מן החי. כלומר כל זמן שנפשו דמו לא תאכלו בשר. בנפשו דמו בעוד נפשו בו (בראשית ט) בעוד שהוא הבשר בנפשו דמו לא תאכלו בשר (לעיל ט).

והא דינין קום עשה. משפט הוא וקא חשיב: ומשני קום עשה ושז אל קעשה הוא. קום עשה משפט ושז ואל תעשה עול אפילו אינו מזהר לעשות משפט והוא יושב ונטל מזהר הוא שלא לעשות עול ואזהרת לא תעשו עול (ויקרא יט) אינה קום עשה והבטל מלא תעשה עול אבל אזהרת לא תעשו עול כרחיק אינה אלא קום עשה: מורשה לנו. ולא להם ואיכא משום גול דמפרש: מורשה מאורסה. אמוראי איכא דדרשי זהו גבי עס החרץ בפרק אלו עובדין בפסחים (דף מט:): מיגול קא גול לה. והא קא חשיב גול וכן נערה המאורסה דהא חביל גילוי עריות הוא: האדם ר"מ דלית ליה אתם קרוין אדם ולא עובדי כוכבים קרוין אדם ור"ש היא דדרש לה במסכת יצמות (דף ס"א):

שבע מותו דידהו. עוסקין בהלכות אומן שבע מותו להיות בקיפין בן: צהר. בעוד נפשו קיימת לא תאכלו זהו אבר מן החי. ודמו לדרשא אחרינא למשירי אבר מן החי דשריט כדלקמן בשמעתין: כיוצא בדבר אשה אומר. שאף ישראל הזהירו על דם מן החי בסיני ומשום חיות. ורבי חנינא קאמר לה: כי הדם הוא הנפש ולא האכל הנפש עם הבשר ו'. כלומר לא תאכל עם הנפש בשר. צהר שצ"ח המקרא בעוד הנפש עם הבשר: ורצנו ההוא. דקמין דם לאזהרת אבר מן החי לא למסרי משום חיות סמכי' אלא למסר דם הקזה שהנפש יולאה בו משום דם הוא דקמיה דלא תימא אזהרת דם גבי חזנת מנכרין ומנאכין כתיב (דברים יג) דם שחיטה הוא דהוי דם אכל דם הקזה לא הוי דם להכי אקשייה אבר מן החי מה אבר מן החי אסור מחמת איסורו אף דם מן החי מזהר עלה משום דם ובלבד שיהא דם הנפש אכל דם הקזה שאין הנפש יולאה בו אינו קרוי דם אכל איסור חיות לא מזכר בו ולא בשום דם ובכריתות (דף כג) מפרש איזהו דם הקזה שהנפש יולאה בו מטיפפה השמעת וליכך משאו מתחיל לנאת שחור: למה לי למכב. אבר מן החי בסיני וצני נח אטו ישראל משום דקבלו תורה יצאו מכלל מנ"י הראשונים בשלמה עבודת כוכבים וגילוי עריות בסיני למילתייהו נשנית לפי שלא פרשו כ"כ צני נח על אלו עבירות (ט) עושן עליהם וכן בעריות לפרש עושן אלא אבר מן החי למה לי להדורי: לזה ולזה נאמרה. כדמפרש לקמן מדנשנית עבודת כוכבים וגילוי עריות בסיני ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו אף לאחר מתן תורה כדכתיב (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו וגו' ובגלל התועבות האלה וכן בעריות (ויקרא יח) כי את כל התועבות האלה שמע מיניה כי היצ קודשא ברך הוא תורה לישראל לא שקלינהו להך מצני נח וכדקיימי להו קיימי וכל שלא נשנית בסיני נאמר לישראל ולא לצני נח מסיני ואיכך אע"ג דעד סיני נטעו עליה מדלל הדך תנייה בסיני כדאיתא בעבודת כוכבים וצילוי עריות דאיענש עובדי כוכבים עלייהו שמע מינה ישראל ליכא מידי לקדושה עמדו באיסורין אבל עובדי כוכבים נטעו מהן. ולקמן פריך דילמא להכי לא נשנו דלצני נח הוא דאסידי ולא לישראל ומשני ליכא מידי לישראל שרי ועובדי כוכבים אסור שכיפא מכלל בני נח להתקדש יצאו ולא להקל עליהם ולזה ליכא למימר דא"כ אמאי איתני עבודת כוכבים הילכך על כרחיק אומה שלא נשנית אינה צני נח. הילכך אס לא נשנית אבר מן החי הוה אמינא נטעו מצני נח מתן תורה ואיכך: ואנו אין לנו. אזהרה צני נח ולא נשנית בסיני אלא גיד הנשה: ואלינא דרבי יהודה. דלמר בפרק גיד הנשה (חולין דף ק) מצני יעקב נאסר גיד הנשה שזוי בני נח קודם מתן תורה ורצנו פליגי ואמרו בסיני נאמר ולא להם אלא שנכתב במקומו ואחר מתן תורה כתבו משה במקום המנעם על העמית לידע מאיזה טעם נאסר להם ולרבי יהודה גופיה לישראל נאמר ולא לשאר בני נח דהא בני ישראל כתיב (בראשית יג) והא דקאמר הכא דאותן העומדות באיסורין לצני נח לעולם הוהרץ לשנותן בסיני לאו משום דאי לא אהדרינהו הוה אמינא נגמר מגיד הנשה דלא נשנית לישראל נאמר ולא לצני נח דמהא ליכא למיגמר שהרי לא נאסרה אלא לישראל ובעוד שהיו בני נח נמי להם נאסר ולא לאחרים אלא מדאיתני עבודת כוכבים הוה גמריין להו: ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו. שבע אומות כדכתיב (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו וצמו: אדרבה מדלא נשנית בסיני אימא לצני נח נאמרה. לצני נח נאמר שזוי בני נח נאסר להם ולא משבחו לכלל ישראל: והרי יפת תואר. שאסורה להם כדאמר לעיל (דף מ) לאו בני כיבוש נינהו. לא נתנה ארץ לכבוש כי אס לישראל שאף לישראל לא הוה יפת תואר אלא במלחמה ע"י כיבוש: משום דלאו בני מחילה נינהו. שאף לישראל נטעו על הגול אלא שפחות משה פרוטה אינו נחשב גול בעיניהם שעובדין על מדתן שרחתמן הן ומוחלין על דבר קל אכל בני נח אחרים הם: והרי

אלא האדם. פרש"י ולית ליה לר"מ אתם קרוין אדם וקשה דצ"ק לכריתות (דף י) פטר סך משמח השמחה לעובד כוכבים ומשמע דהוי טעמא משום דכתי' על שר אדם לא יכך אתם קרוין אדם מיהו מניינו למימר דטעמא משום דכל שישנו בשר ישנו צבל יכך וכל שאינו בשר אינו צבל יכך וי"ס דגרסי אלא

רבי ירמיה ור"ת מפרש דיש חילוק בין אדם להאדם (כי אדם רצונו ע"ד הימרון לאדם המעולה ומעוטר בתורת ה') תדע דלא מייתי בפרק הבא על יצמתו (יצמות דף ס"א) וס"א מדכתיב במצרים כל האדם וההנמה (שמות ט) והא דקאמר הכא כהנים לויים וישראלים לא נאמר היק' לא נאמר אלא דלשפתמם כהנים לויים וישראלים וה"ל משולם פי' דוקא גבי פורענות קורא אותם אדם דאין ראוי לכתוב שם ישראל אכל גבי האדם ומי זהם ה"ל למכתב כהנים לויים וישראלים כמו שרגיל בכל מקום כדכתיב (ויקרא כ"א) אמור אל הכהנים (שמות יח) ואל הלויים מדבר (שמות יז) דבר בני ישראל והכי איתא במדרש ויכולו מה אקוב לא קבה אל שלא הזכיר שמו על פורענות אדם כי יהיה בעור בשרו נגע לרעת כי תהיה בלתי נאמר ולא ישראל אלא יעמדו לצדך את העם וגבי פורענות אלה יעמדו על הקלה והא דפריך התם מהך קראי אף ע"ג דעובדי כוכבים נמי קרויים אדם מ"מ פריך שפיר כיון שמכנה גבי פורענות את ישראל בלתי היכא דלא איירי אלא בעובדי כוכבים לא היה לו לקריתו אדם: אף דם מן החי. ולרצנו אבר מן החי וקשה דמנא דלעיל (דף יט) (דדריש) דנ"ל אבר מן החי מאכל אכל ולא מוקי האי קרא אלא למשירי שרטים כדנפקא לקמן מי שדמו חלוק מצטרו:

ורבנן ההוא אדם הקוה. בפרק גיד הנשה (חולין קב) מוקי לה דאבר מן החי נוהג בין בטומאים בין בטוהרי' והכא דמוקים לה לדם הקזה כמ"ד התם (דף ק) אינו נוהג אלא בטוהריין: **נאמר** צני נח. עובד כוכבים ששבת לא שייך כאל דישראל הזהירו לשבות:

ר"בא מידעם ד"ישראל שרי. צדנר שהוא מצוה לישראל לא אמריין הכי העובד כוכבים ששבת חייב ולישראל מזהר אף על גב דנשנית שבת אין מצוה לישראל מ"מ יש עליו מצוה שציתת שבת ועל העובדים עובד כוכבים חייב לישראל פטור אע"ג דפטור מ"מ לא שרי מיהו קשה דאמריין בפרק בן סורר ומורה (לקמן דף עב:) יאל ראשו אין נוגעין בו דאין דוחין נפש מפני נפש אכל קודם

שאלא ראשו החי' פושטת ידה וחתמתו לאצרים ומולאה כדי להליל את אמו וכה"ג בעובד כוכבים אסור כיון שהזהירו על העובדים וי"ל דהא נמי בישראל מזהר כדי להליל ואפשר דאפילו בעובד כוכבים שרי: והא

סיני נטעו עליה מדלל הדך תנייה בסיני כדאיתא בעבודת כוכבים וצילוי עריות דאיענש עובדי כוכבים עלייהו שמע מינה ישראל ליכא מידי לקדושה עמדו באיסורין אבל עובדי כוכבים נטעו מהן. ולקמן פריך דילמא להכי לא נשנו דלצני נח הוא דאסידי ולא לישראל ומשני ליכא מידי לישראל שרי ועובדי כוכבים אסור שכיפא מכלל בני נח להתקדש יצאו ולא להקל עליהם ולזה ליכא למימר דא"כ אמאי איתני עבודת כוכבים הילכך על כרחיק אומה שלא נשנית אינה צני נח. הילכך אס לא נשנית אבר מן החי הוה אמינא נטעו מצני נח מתן תורה ואיכך: ואנו אין לנו. אזהרה צני נח ולא נשנית בסיני אלא גיד הנשה: ואלינא דרבי יהודה. דלמר בפרק גיד הנשה (חולין דף ק) מצני יעקב נאסר גיד הנשה שזוי בני נח קודם מתן תורה ורצנו פליגי ואמרו בסיני נאמר ולא להם אלא שנכתב במקומו ואחר מתן תורה כתבו משה במקום המנעם על העמית לידע מאיזה טעם נאסר להם ולרבי יהודה גופיה לישראל נאמר ולא לשאר בני נח דהא בני ישראל כתיב (בראשית יג) והא דקאמר הכא דאותן העומדות באיסורין לצני נח לעולם הוהרץ לשנותן בסיני לאו משום דאי לא אהדרינהו הוה אמינא נגמר מגיד הנשה דלא נשנית לישראל נאמר ולא לצני נח דמהא ליכא למיגמר שהרי לא נאסרה אלא לישראל ובעוד שהיו בני נח נמי להם נאסר ולא לאחרים אלא מדאיתני עבודת כוכבים הוה גמריין להו: ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו. שבע אומות כדכתיב (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו וצמו: אדרבה מדלא נשנית בסיני אימא לצני נח נאמרה. לצני נח נאמר שזוי בני נח נאסר להם ולא משבחו לכלל ישראל: והרי יפת תואר. שאסורה להם כדאמר לעיל (דף מ) לאו בני כיבוש נינהו. לא נתנה ארץ לכבוש כי אס לישראל שאף לישראל לא הוה יפת תואר אלא במלחמה ע"י כיבוש: משום דלאו בני מחילה נינהו. שאף לישראל נטעו על הגול אלא שפחות משה פרוטה אינו נחשב גול בעיניהם שעובדין על מדתן שרחתמן הן ומוחלין על דבר קל אכל בני נח אחרים הם: והרי